

Welke rol speelt vakdidactische kennis bij samenwerking tussen vakken?

Hanneke Tuithof lector didactiek gammavakken Fontys/
vakdidacticus geschiedenis Universiteit Utrecht

Citaat van een docent

“Persoonlijkheid van de docent is belangrijker dan vakkennis om leerlingen te bereiken.”

Opbouw

- **PCK/vakdidactische kennis als theoretisch perspectief**
- PCK/vakdidactische kennis als praktisch perspectief
- Aan het werk met de CoRe

Vakdidactische kennis als theoretisch perspectief

Het begrip Pedagogical Content Knowledge

- In 1986 introduceerde Lee Shulman het begrip PCK
- Daarvoor was er vooral onderzoek naar het gedrag van docenten en inhoudelijke vakkennis
- In Europa al eerder onderzoek naar vakdidactische vragen, maar vooral gekoppeld aan het leren van leerlingen

Pedagogical Content Knowledge

De kennis die docenten nodig hebben om bepaalde inhoudelijke kennis te vertalen naar een specifieke groep leerlingen.

Didactische strategieën; werkvormen; voorbeelden; vergelijkingen.

Voorbeelden:

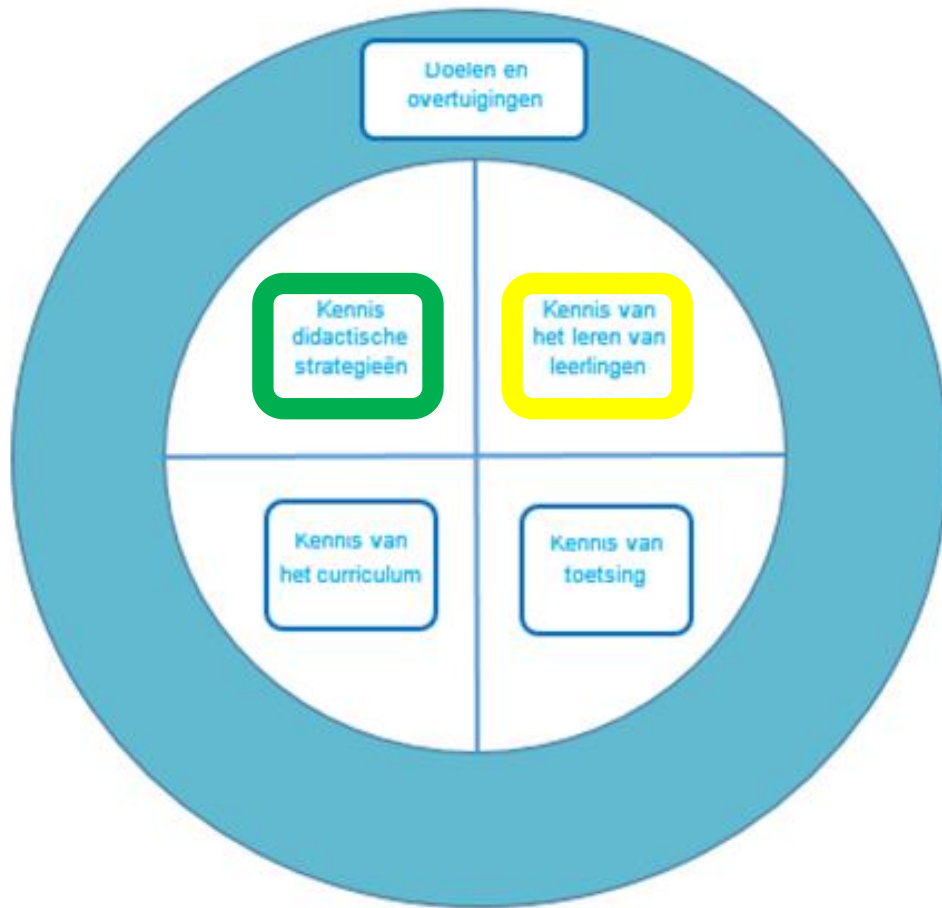

"It's called 'reading'. It's how people install new software into their brains"

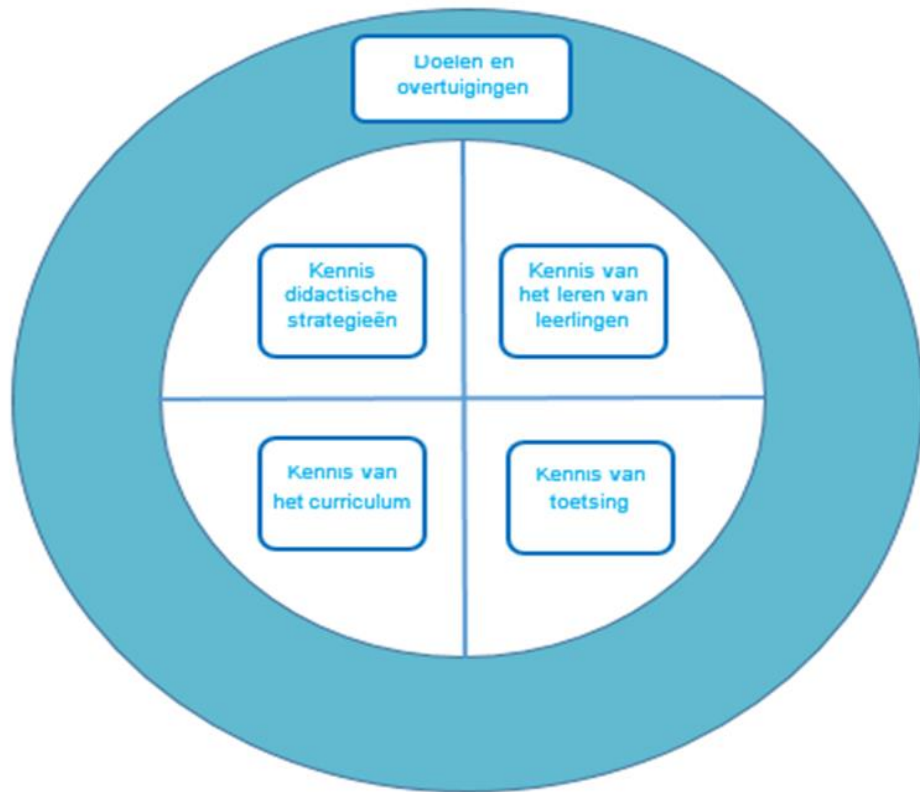
Denk een paar minuten na over deze vraag:

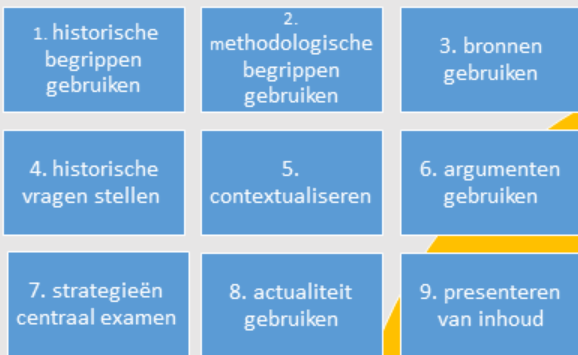
Heb je een geslaagd voorbeeld of geslaagde vergelijking waarmee je iets aan iemand hebt uitgelegd?

PCK model

1. problemen

2. beginsituatie

PCK Nederlandse ervaren geschiedenisdocenten

specifiek voor het nieuwe curriculum in de bovenbouw

A. overtuigingen interactie met leerlingen

1. docent gestuurd
2. docent gestuurd met interactie
3. student gestuurd

B. vakdoelen

1. algemene ontwikkeling
2. historisch redeneren
3. overzicht over de tijd
4. amusement
5. multiperspectiviteit
6. morele vorming
7. heden verklaren
8. academische vorming

1. bedoelde curriculum

2. geïmplementeerde curriculum

1. summatieve toetsing

2. formatieve toetsing

3. oude examen

4. nieuwe examen

Dit framework is gebaseerd op literatuur en data van 17 geschiedenisdocenten

Ontwikkeling van PCK

Factoren die ontwikkeling van PCK bevorderen

- Vakinhoudelijke kennis
- Ervaring in de praktijk
- Reflecteren op die praktijk
- Interactie met leerlingen
- Samenwerken met collega's
- Literatuur lezen
- Vakdidactische cursussen of nascholing

Opbouw

- PCK/vakdidactische kennis als theoretisch perspectief
- **PCK/vakdidactische kennis als praktisch perspectief**
- Aan het werk met de CoRe

Inzichten ontwikkeling PCK

Het vraagt veel tijd en aandacht om PCK te ontwikkelen

Vakinhoudelijke kennis

Ervaring in de praktijk

Reflectie

Interactie

Literatuur

Vakdidactische cursussen

Samenwerken

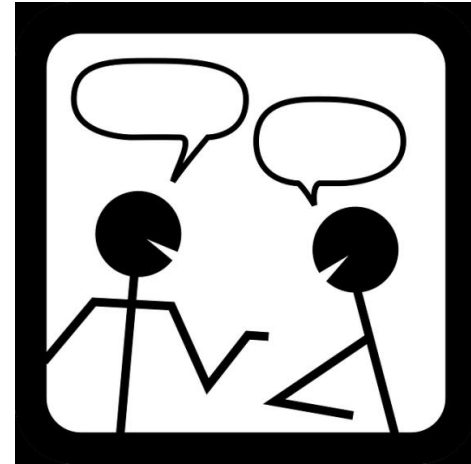
Vakdoelen en overtuigingen over leren en het vak hebben invloed op de ontwikkeling van PCK

Opdracht

Denk een paar minuten na over de consequenties die inzichten over PCK hebben voor het opleiden van docenten

Bespreek vervolgens je gedachtes met een buurman of buurvrouw

Opbouw

- PCK/vakdidactische kennis als theoretisch perspectief
- PCK/vakdidactische kennis als praktisch perspectief
- **Aan het werk met de CoRe**

Werken met de CoRe

- Vragenlijst over PCK vanuit bètavakken (Loughran e.a, 2006) vertaald naar de Nederlandse situatie (Tuithof, 2017)
- Vragenlijst is te koppelen aan allerlei thema's, vaardigheden en concepten
- CoRe wordt in de kenniskring didactiek van de gammavakken gebruikt om PCK van docenten, studenten en opleiders zichtbaar te maken
- Te gebruiken om met collega's te werken en ook in gesprek te raken met de student die je opleidt (voorbeeld van Harry Havekes)
- We hebben ook een variant gemaakt over PCK van het opleiden van docenten

Aan het werk

Er zijn een paar mogelijkheden

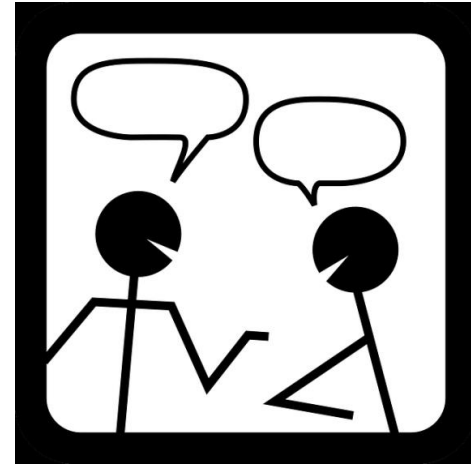
1. Je gaat zelf, op basis van de CoRe vragenlijst, een (stage)opdracht voor je studenten maken. Je krijgt als inspiratie het generieke voorbeeld van Harry Havekes.
2. Twee collega's interviewen elkaar aan de hand van de CoRe over eigen opvattingen, vakdoelen en didactiek van hun vak.
3. Je gaat met een collega aan de hand van de CoRe over docenten opleiden in gesprek over jullie opvattingen/kennis over het opleiden van docenten.

Opbrengsten werken met de CoRe

- Wat levert het gesprek of de opdracht je op?
- Heb je suggesties voor het inzetten/gebruik van de CoRe?
- Wat was de rol van de CoRe die je kreeg hierbij?

Samenwerking tussen (mens- en maatschappij) vakken

- Curriculum.nu, krimpregio's, minder handen aan de klas, schoolleidingen maken dit tot een actueel thema voor vakdocenten
- Welke rol kunnen lerarenopleidingen spelen in dit debat?

Vervolg

Traject Lerarenopleiders
Onderzoeken hun Eigen Praktijk
in 2019-2020 gekoppeld aan de
kenniskring didactiek van de
gammavakken FLOT

Contact h.tuithof@fontys.nl

Twitter @hanneketuithof

Verder lezen:

Loughran, Berry & Mulhall (2006)

Proefschrift Tuithof (2017)

Wat werkt als je samenwerkt, pdf
op website LEMM (2018)

Artikel over CoRe is submitted,
kun je opvragen bij Hanneke
(2019)